

Литература

1. Воронцова Т. А. Речевая агрессия: вторжение в коммуникативное пространство. – Ижевск: Издательский дом «Удмуртский университет», 2006. – 252 с.
2. Шелестюк Е. В. Опыт прагмалингвистического анализа коммуникативной неудачи в коммуникативном акте-диалоге в Интернет // Актуальные проблемы современного научного знания: материалы III междунар. науч. конф. Ч. I/ под общ. ред. Н. А. Стадульской. – Пятигорск: ПГЛУ, 2010. – С. 359–366.

Борисов О. О.

Чернігівський національний педагогічний університет

імені Т. Г. Шевченка

ПЕРЦЕПТИВНИЙ АСПЕКТ ДІАЛОГІЧНОЇ ВЗАЄМОДІЇ (НА МАТЕРІАЛІ БРИТАНСЬКОГО ТА УКРАЇНСЬКОГО ДИСКУРСУ)

The research is devoted to the problem of efficient communication construction. One of the main factors that make it possible is a perceptive aspect of a dialogical interaction. It presupposes, first and foremost, an obligatory consideration of the peculiarities of speech and a personality of the partner and a context of discourse.

Категорія адресантності, представлена в текстовому повідомленні, виходить з особистості автора-людини, трансформованої в тексті в *автора-функцію* – абстрактне відношення, яке виникає навколо "Я" творця як центрального орієнтиру в комунікації [3, с. 228]. У свою чергу, для реципієнта повідомлення автор-функція трансформується в інтерпретованого автора-функцію: оброблюючи текстову інформацію, він створює власні точки референції, емотивне та аксіологічне ставлення до автору-функції [3, с. 228]. Дискурс, таким чином, має вбудовану у продукований текст програму інтерпретації автора-функції, в якій розкривається авторська сфера думок, оцінок, емоцій. Програма реалізується у реальному часі сприйняття тексту та є обмеженою рамками прогнозування адресанта здатності адресата щодо максимально продуктивного сприйняття та інтерпретації останнім цього тексту.

Відповідно така програма відбиває уявлення адресанта про те, як можна було б найкраще виразити свої інтенції так, щоб адресат зрозумів поданий текст належним чином. Про це буде свідчить оцінювання ним якості реакції адресата на повідомлення такою, яка є адекватною, зрозумілою та запланованою [1, с. 25]. За такі операції відповідає *перцептивний* бік спілкування, в якому виділяємо такі ланки: 1) сприйняття себе як суб'єкта висловлення; 2) сприйняття іншого суб'єкта; 3) сприйняття контексту спілкування [2, с. 19–25].

Соціальне конструювання світу пов'язано не тільки з тим, як ми бачимо світ, але і з тим, як ми бачимо себе, визначаємо свої інтереси та встановлюємо те, яку дію здійснити [4, с. 259]. Це виражається у *сприйнятті себе як суб'єкта висловлення* та реалізується у психологічній перебудові власної діяльності у комунікації: її інтенсифікації, нормативності, стандартизації внаслідок намагання адресанта задовольнити в адресаті потребу у розумінні. Порухення цього типу сприйняття призводить до нездатності усвідомити внутрішню необхідність та можливість здійснювати вибір адекватних засобів та способів комунікації під час розв'язання поставленої проблеми [2, с. 25]. У свою чергу, *сприйняття іншого суб'єкта спілкування* засновано на механізмах *міжособистісної децентрації* – можливості побачити відмінність думок, знань та емоцій іншого від власних, тобто подолати когнітивний, перцептивний та афективний егоцентризм, роблячи у комунікації поправки на іншого. Труднощі в аперцепції іншого в цьому аспекті викликають порушення зворотного зв'язку у спілкуванні [там само]. *Сприйняття контексту* забезпечує реалізацію смислу одиниць мови, вживаних у комунікації, та усього повідомлення взагалі. Контекст як сфера, у межах якої здійснюється акт, задається ознаками спільної діяльності, до якої включені учасники спілкування [там само]. Контекстуальна сторона діяльнісного акту є сукупністю умов, яка визначає склад, характер, послідовність та введення додаткових вербальних та невербальних аспектів повідомлення, перевіряє ступінь впливовості комунікативних дій партнерів.

Отже, успіх організації спілкування залежить від того, наскільки оптимальними будуть умови сприйняття повідомлення та спонукання об'єкта впливу до посткомунікативної діяльності. Спостереження за власною поведінкою, яка супроводжує висловлення, дозволяє оцінити

його як відповідне чи невідповідне мотивам та за необхідності скоректувати у плинному контексті, досягаючи більшої ефективності у намаганні керувати діяльністю партнера.

Література

1. Гаспаров Б. М. Язык, память, образ. Лингвистика языкового существования / Б. М. Гаспаров. – М.: «Новое литературное обозрение», 1996. – 352 с.
2. Глозман Ж. М. Нейропсихологические, психопатологические и социальные механизмы нарушений перцептивной стороны общения / Ж. М. Глозман // Общение. Языковое сознание. Межкультурная коммуникация / Институт языкознания РАН. – Калуга: КГПУ им. К. Э. Циолковского, 2005. – С. 17–28.
3. Селіванова О. О. Основи теорії мовної комунікації / О. О. Селіванова. – Черкаси : Вид-во Чабаненко Ю. А., 2011. – 348 с.
4. Baylis J. The Globalization of World Politics. An Introduction to International Relations / J. Baylis, S. Smith. – Oxford : Oxford University Press. – 2006. – 810 p.

Васильєва О. Г.

*Чернігівський національний педагогічний університет
імені Т. Г. Шевченка*

РЕАЛІЗАЦІЯ МОЖЛИВИХ СВІТІВ В АМЕРИКАНСЬКИХ АНІМАЦІЙНИХ СЕРІАЛАХ ДЛЯ ДІТЕЙ ("ВЕДМЕДИКИ ГАММІ" ТА "ЧІП І ДЕЙЛ: РЯТІВНИКИ")

The paper is a study of the animated text, which is treated as a complex information structure represented by a string of frames transmitting the author's message. In particular, it is the investigation of the structures of the alternative worlds which find their representation in animated texts. The analysis of the Disney's Adventures of the Gummi Bears and Chip'n Dail Rescue Rangers cartoon series has revealed that their worlds are binary as wholes as well as binary are their different domains, which is interpreted as a reflection of the binary nature of the real world. The worlds under analysis demonstrate a vivid axiological duality too, referring to a constant confrontation between the Evil and the Good, which should come to the victory of the latter.

Сучасна лінгвістика приділяє багато уваги вивченню ментальних основ утворення різноманітних одиниць мови та мовлення. Серед них провідне місце займає текст, як одиниця, яка найчастіше використовується для опису ситуацій і подій. У зв'язку з ростом об'єму візуальної